

Arap Dili Eğitimi: Ulusal Alanyazının Bibliyometrik Analizi*

Arabic Language Education: A Bibliometric Analysis Of National Literature

Sara AKKUŞ** & Ömer İSHAKOĞLU***

* Bu makale, 09-11 Temmuz 2024 tarihleri arasında Budapeşte’de düzenlenen 10th International Conference On Lifelong Education and Leadership for All’da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arap Dili ve Edebiyatı ABD, İstanbul, Türkiye.

E-mail: sakkus@fsm.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-8612-3017>

*** Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arap Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye.

E-mail: omer.ishakoglu@istanbul.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-3304-3897>

Corresponding Author/Sorumlu Yazar:

Sara AKKUŞ,
Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arap Dili ve Edebiyatı ABD, İstanbul, Türkiye.

Submission/Başvuru:

11 Ağustos/August 2024

Acceptance /Kabul:

30 Kasım/November 2024

Citation Atf/:

AKKUŞ, Sara. Ömer İSHAKOĞLU “Arap Dili Eğitimi: Ulusal Alanyazının Bibliyometrik Analizi.” *Istanbul Journal of Arabic Studies (ISTANBULJAS)* 7, no. 2 (2024): 335-355.

Öz

Uluslararası iletişimde, eğitimde, sosyal ve siyasi ilişkilerde Arapçanın artan önemi, Arap dili eğitimi alanında yürütülen akademik çalışmaların da çoğalmasına katkı sağlamaktadır. Bu önemden hareketle yürütülen bu çalışmanın temel amacı ulusal alanyazında 2020-2024 (dahil) yılları arasında Arap dili eğitimi alanında yazılmış makalelerin araştırma eğilimlerini belirlemektir. İlgili alanyazın tarandığında yürütülen araştırmaların Arap dili eğitimi alanında yazılan yüksek lisans tezleri üzerine derlemeler şeklinde yoğunlaştığı görülmektedir. Makale derlemeleri üzerine yayınlanan tek bir çalışma olup 2000-2019 yıllarını kapsamaktadır. Özellikle 2020 yılında *Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni (CEFR)* kriterlerinin güncellenmesinden sonra alanla ilgili yürütülen çalışmalarda yönetsel açıdan bir değişim olup olmadığına dair herhangi bir derleme yapılmadığı göze çarpmıştır. Araştırma sistematik derleme desenlenmiştir. İlgili alanyazın taraması Google ve ULAKBİM üzerinden “Arap dili eğitimi”, “Yabancılara Arapça öğretimi” ve “Yabancı dil olarak Arapça öğretimi” anahtar kelimeleriyle yürütülmüştür. Araştırmaya dahil edilen her bir makale araştırmacı tarafından geliştirilen “MGF” (Makale Gruplandırma Formu) ile konu alanı, yazar sayısı, yayın yılı, yöntem, evren/örneklem, veri analizi tekniği başlıklarıyla sınıflandırılmıştır. Forma işlenen verilerin frekans ve yüzde hesaplamaları IBM SPSS 21 programı üzerinden yapılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, yöntem ve veri toplama aracı seçimleri sebebiyle alanla ilgili genellenebilir ve geçerliği sağlanabilir araştırmaların az olduğu görülmüştür. Ayrıca yetersiz örneklem büyüklüğü ile örnekleme yöntemi kullanılmaması dolayısıyla bulguların spesifik bir popülasyonu temsil edebilirlik gücünün kısıtlı olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Arapça öğretimi, Arap dili eğitimi, alanyazın taraması, içerik analizi.

Abstract

The significance of Arabic in international communication, education, social, and political relations has led to a rise in academic studies in Arabic language education. This study aims to determine research trends of articles written in the field of Arabic language education in the national literature between 2020-2024 (inclusive). A review of the relevant literature shows that the studies conducted are concentrated in the form of compilations of master's theses written in the field of Arabic language education. It has been observed that, particularly following the revision of the CEFR criteria in 2020, no attempt has been made to ascertain whether there has been a shift in methodology in the studies conducted within this field. The study was conducted as a systematic review. The literature review was conducted through Google and ULAKBIM with the keywords 'Arabic language education', 'Arabic language teaching to foreigners' and 'Arabic language teaching as a foreign language'. Each article included in the research were classified using the 'MGF' (Article Grouping Form) based on subject area, number of authors, year of publication, method, population/sample, and data analysis technique. Frequency and percentage calculations of the processed data was conducted using IBM SPSS 21 software. The findings suggest that there is a paucity of generalisable and valid studies in this field, which is thought to be due to the choice of methods and data collection tools. Furthermore, it is believed that inadequate sample size and sampling method affect the representativeness of the findings to a specific population.

Keywords: Teaching Arabic as a foreign language, Arabic language education, literature review, content analysis.

Extended Abstract

A literature review may serve a number of objectives, including the revelation of a need for new research to be conducted. It is of the utmost importance to expand the existing literature by disseminating the findings of other studies that are pertinent to the proposed investigation and establishing connections between existing studies in order to facilitate a more comprehensive understanding of the subject matter. Concurrently, pertinent reviews facilitate the process of establishing and enhancing the existing study context for subsequent research and even for argumentation. A literature review is a method of integrating the disparate themes, concepts and scopes of studies that are conducted for these purposes. The objective is to present the researcher with a synthesis of the various focal points that are covered by the studies in question. A similar rationale can be applied to the literature reviews conducted in the field of Arabic language education research. In this way, the researcher's knowledge of the existing literature will become more comprehensive, and they will be able to follow the changes and developments in the field.

A review of the national literature revealed the existence of studies on the field of Arabic language education. It was noted, however, that the reviews in question pertained exclusively to postgraduate theses. A study was identified that deals with articles published between 2000 and 2019. However, no review study was found for the period between 2019 and 2024.

In light of the 2020 update to the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), it is crucial for this study to elucidate the evolution of the trend in Arabic language teaching research. Based on this importance, answers to the following questions were sought:

1. What are the subject trends evident in the articles published in the field of Arabic language education?
2. What is the methodology employed in articles published in the field of Arabic language education?
3. What is the method employed for the selection of the articles published in the field of Arabic language education, and what is the sample size?
4. What are the publication name, author, journal name, publication year, publication language, page range, data collection tools and data analysis methods of the articles published on Arabic language education?

In the study, document analysis was selected as a qualitative data collection technique, with content analysis employed as the appropriate method. A total of 21 articles were identified through a search of ULAKBIM and Google Scholar between the years 2020 and 2024. The following keywords were entered into the search engine: ‘Arabic language education’, ‘Arabic language teaching’ and ‘Arabic language teaching to foreigners’. A form, designated the Article Grouping Form (MGF), was developed by the researcher. The form requests information on a number of variables, including the name of the publication, the name of the author, the name of the journal, the year of publication, the language of the publication, the page range, the subject of the publication, the design/method, the data collection tools, the sampling technique, the sample size, and the data analysis method.

A content analysis of the journals in which the related articles were published revealed that the journals most frequently cited by authors writing in this field are primarily those belonging to the faculties of theology. Furthermore, it is notable that the ‘RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi’ was the preferred choice for approximately one-third of the publications. It is hypothesized that this is due to the paucity of academic journals pertaining to the field of Arabic language education.

A review of the data according to publication years reveals that the majority of publications were released in 2023. Given that the data was collected during the initial six-month period of 2024, it is anticipated that the average will reach a notable level upon the conclusion of the second half of the year. The data pertaining to the publication of articles in the first half of 2024 is comparable to that of the entire year 2022.

A review of the language of publication of the articles in question reveals that 18 of the total 21 publications were published in Turkish. This indicates that 85.7% of the authors elected to compose their articles in Turkish within the specified time frame. It is therefore recommended that the number of publications in Arabic or English on the subject of Arabic language education be increased, with a view to

enhancing communication and accessibility of scientific knowledge at the global level, taking cultural diversity into account.

A review of the literature reveals that the majority of publications are between 10 and 15 pages in length. In accordance with Çivilibal research article should be a maximum of 15–16 pages in length. This demonstrates that the publications in the field of Arabic language education are within the expected page range for the relevant period.

A frequency analysis of the distribution of publications according to subject reveals that the majority of publications are related to the teaching of the Arabic language. Furthermore, the prevalence of literature reviews merited particular attention. A literature review is a synthesis of existing knowledge, rather than a source of up-to-date information or original data. This ultimately constrains the scientific contribution to the existing literature. In addition to the subject matter of the publications listed in the table, it was observed that no articles were produced on topics such as misconceptions grouped in NSF, teacher education, curriculum study, scale development/adaptation, and instructional material development.

Upon examination of the distribution of the design/methods employed in the studies, it becomes evident that document analysis represents the most frequently utilized method. It is hypothesized that this approach is frequently preferred due to the perceived ineffectiveness of collecting data in the field and working one-to-one with the sample in terms of time and cost-effectiveness.

It has been noted that document analysis is the most frequently preferred method. It is hypothesized that this approach is frequently preferred due to the perceived inefficiency of collecting data in the field and working one-to-one with the sample in terms of time and cost.

The analytical techniques employed in published research are predominantly qualitative data analysis. The absence of quantitative data analysis methods has an adverse impact on the potential for innovative development in this field. This situation has the indirect effect of reducing the scientific contribution value of the publications.

Consequently, the majority of articles published on Arabic language education cite the same journal, indicating a preference for this publication. There is a clear need for additional scientific journals or journals related to the field. To facilitate global communication of science and enhance accessibility within a diverse cultural context, the number of publications in Arabic or English should be increased. It is assumed that there is a dearth of articles on topics such as teacher training, curriculum study, scale development/adaptation, and teaching material development. The paucity of generalizable and valid studies in the field is attributed to the choice

of methods and data collection tools employed. The inadequacy of the sample size and sampling method in studies related to the field has an adverse effect on the representativeness of the findings with respect to a specific population.

Arap Dili Eğitimi: Ulusal Alanyazının Bibliyometrik Analizi

GİRİŞ

Literatür taraması, farklı amaçlar için yürütülmüş spesifik konularla ilgili ulusal veya uluslararası literatürün taramaya dayalı bir analizidir. İlgili tarama eğer doğru şekilde yürütülürse birçok avantaj sunabilmektedir. Bu avantajlardan biri, güçlü bir öğrenme aracı olup araştırmacıların farklı bakış açılarıyla tanışmasına olanak sağlayarak çalışmaların olumlu/olumsuz sonuçlarının tek bir kaynaktan bulunabilmesidir. Literatür taramasının bir diğer avantajı ise, üzerinde çalışılacak konunun mevcut araştırmalardaki boşluklarına, tutarsızlıklarına, sorun ve tartışmalarına toplu bir temel oluşturup araştırmacının kendi çalışmasını nasıl konumlandıracağına dair fikir sahibi olmasına fırsat vermesidir.¹ Öyle ki, bilimsel araştırmalar öncesini devam ettirmekte olup sonrası için referans sağlamaktadır.

Bilimsel araştırmaların temeli mevcut araştırmaları incelemek ve bunun üzerine yeni bir bilimsel araştırma yürütmektir.² Yürütülecek yeni araştırmanın amacı ile mevcut bilgi birikimi arasında güçlü bir bağlantı vardır. Bu noktada ise benzer bir rotada yapılan koleksiyon, bilginin üretilmesi ve hızlandırılması açısından büyük önem taşımaktadır.³ Mevcut küresel araştırmalarda veri tabanlarının sınırları her ay genişlemektedir. Bu nedenle, literatür taramalarının geliştirilmesi ile toplu bilgiye erişilebilirlik giderek daha önemli hale gelmektedir.

Yürütülecek yeni araştırmalar için ihtiyacı ortaya koyan literatür taramaları, çok sayıda hedefi yerine getirmektedir. Bunlardan en önemlisi, yürütülecek çalışmayla ilgili diğer çalışmaların bulgularını paylaşarak mevcut çalışmaları birbiriyle ilişkilendirerek literatürün genişletilmesidir.⁴ Aynı zamanda ilgili taramalar, daha fazla araştırma için mevcut çalışma bağlamını oluşturmak, zenginleştirmek ve hatta argüman oluşturmak için sürece katkı sağlamaktadır.⁵ Bu amaçlar için yapılan literatür taramaları, birbirinden farklılık gösteren ve çeşitli odak noktalarını kapsayan çalışmaların tema, kavram ve kapsamlarını bütünleştirerek araştırmacıya sunmaktadır.

¹ David Beglar, *Inside Track: Writing Dissertations and Theses* (Londra: Pearson Longman, 2009), 158.

² Ali Demirci, "Literatür Taraması," *Literatür Taraması* içinde, ed. Yılmaz Arı ve İlhan Kaya (Balıkesir: Coğrafyacılar Derneği, 2014), 73.

³ Ayşe Yıldız, "Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistematik Literatür Taramasına Genel Bakış," *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 22, Özel Sayı 2 (2022): 369, <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227366>

⁴ Serdar Aytekin Köroğlu, "Literatür Taraması Üzerine Notlar ve Bir Tarama Tekniği," *GİDB Dergi* 1, (2015): 61, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1044919>

⁵ Nilay Yavuz, "Sosyal Bilimlerde Sistemik Literatür Analizi," *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 51, (2022), <https://doi.org/10.30794/pausbed.1134606>

Benzer amaçlar, Arap dili eğitimi araştırmalarında yürütölen literatür taramalarına da atfedilebilmektedir. Bu sayede araştırmacının alanyazın bilgisi derinlik kazanacak ve alandaki değişim ve gelişimi takip edebilme imkanı bulacaktır. Aynı zamanda alanla ilgili boşluklar tespit edilip yapılan literatür derlemeleriyle güncel hipotezler kurulabilecektir. Ulusal alanyazın tarandığında Arap dili eğitimiyle ilgili literatür derlemesi çalışmalarına rastlanmıştır.

2000-2020 yılları arasında yayınlanan lisansüstü tezler üzerine doküman analizi yapan Çilek,⁶ 178 yüksek lisans ve doktora tezini yöntem tercihleri, yıl bazlı tez yazılma oranları ve en fazla tez yayınlayan üniversiteler üzerine yoğunlaştırdığı araştırmasıyla alana katkı sağlamıştır. Bir başka çalışma ise, 2018-2022 yılları arası Arap dili eğitimiyle alakalı yapılmış lisansüstü tezleri inceleyen Arslan'a⁷ aittir. Çalışmasında 204 yüksek lisans ve 16 doktora tezini inceleyerek çalışmaları ana bilim dallarına göre kategorize etmiştir. şen Yaman,⁸ 2000-2019 yılları arasında yayınlanmış alanla ilgili makaleleri konu, yöntem, örnekleme, veri toplama araçları ve analizleri bakımından çalışmasında toparlamıştır. Altıntaş,⁹ sorunların bütüncöl bir yaklaşımla ele alınmasını önererek yürüttüğü meta-sentez çalışmasında, Arapça öğretiminde yaşanan sorunları inceleyen 151 araştırmaya ulaşarak meta-sentez için uygun görölen sınırda 15 araştırma üzerine derinlemesine analiz yapmıştır. Bu sayede araştırmacı, ilgili alanın önemli noktalarını bir araya getirerek literatüre katkı sağlamıştır.

Göröldüğü üzere yapılan derlemeler lisansüstü tezler üzerine yoğunlaşmaktadır. 2000-2019 yıllarında yayınlanan makaleleri ele alan bir çalışma bulunmaktadır ancak son 5 yıl için herhangi bir derleme çalışmasına rastlanmamıştır. Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni (CEFR)'nin 2020 yılında güncellenmesiyle¹⁰ Arap dili eğitimi araştırmalarının eğiliminde ne yönde bir değişim yaşandığını ortaya çıkarmak bu çalışmaya önem kazandırmaktadır. Bu önemden hareketle, şu sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Arap dili eğitimi alanında yayınlanan makalelerin konu eğilimleri nasıldır?
- 2- Arap dili eğitimi alanında yayınlanan makalelerin yöntem seçimi nasıldır?

⁶ Ersin Çilek, "Arap Dili Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi ve Güncel Eğilimler Üzerine Değerlendirilmesi," *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 36, (2023), <https://doi.org/10.29000/rumelide.1369143>

⁷ İclal Arslan, "2018-2022 Yılları Arası Arap Dili Eğitimiyle Alakalı Yapılmış Lisansüstü Tezler," *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 29, (2022), <https://doi.org/10.29000/rumelide.1164987>

⁸ Gül şen Yaman, "Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi Araştırmalarında Eğilimler," *EKEV Akademi Dergisi*, no. 83, (2020), <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2578680>

⁹ Muhammed Esat Altıntaş, "İlahiyat Faköltelerinde Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar: Bir Meta-Sentez Çalışması," *EskiYeni* 52, (2024), <https://doi.org/10.37697/eskiyeni.1410082>

¹⁰ Talat Aytan, Ayşegöl Göksel ve Yusuf Günaydın, "2020 Diller için Avrupa Ortak Çerçeve Metni'nde (Cefr) Dinleme Becerisi: Ölçekler ve Kazanımlar," *Journal of History School*, LI, (2021), 10.29228/joh.49290

3- Arap dili eğitimi alanında yayınlanan makalelerin örnekleme yöntemi ve örneklem büyüklüğü nasıldır?

4- Arap dili eğitimiyle ilgili yayınlanan makalelerin yayın adı, yazar, dergi adı, yayın yılı, yayın dili, sayfa aralığı, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Nitel veri toplama süreçlerinde sıklıkla tercih edilen tekniklerden biri metin içeriği hakkında derinlemesine bilgi aktararak metinler arası ilişki kurulmasına olanak sağlayan doküman analizidir.¹¹ İçerik analizi, tematik analiz ve kodlama çözümlenmesi şeklinde analizleri barındırmaktadır. Bu noktada ise, çoklu metin içeriğinden sistemsel bir şekilde belirli örüntülere vurgu yapmayı hedefleyen¹² içerik analizine başvurulmuştur.

Evren ve Örneklem

2020-2024 yılları arasında yayınlanmış Arap dili eğitimiyle ilgili makalelerin evren olarak kabul edildiği bu çalışmada, çoğunlukla nitel araştırmalarda tercih edilip belirli bir amaca uygun birimlerin seçimini hedefleyen amaçlı örnekleme tekniğiyle¹³ örneklem belirlenmiştir. Buna göre örneklem, 2020-2024 yılları arasında ULAKBİM ve Google Scholar'a kayıtlı 21 makale olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, "Arap dili eğitimi", "Arapça öğretimi" ve "Yabancılara Arapça Öğretimi" anahtar kelimeleriyle Ulakbim ve Google Akademik'te arama yaparak toplanmıştır.

Veri Analizi

Toplanan 21 makaleyi sistematik bir şekilde analiz edebilmek için araştırmacı tarafından Makale Gruplama Formu (MGF) geliştirilip veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Form geliştirilirken benzer çalışmalar için geliştirilip uygulanan ve sonuç veren formlar incelenerek örnek alınmıştır. Makale gruplama formunda sırasıyla yayın adı, yazar bilgisi, dergi adı, yayın yılı, yayın dili, sayfa aralığı, yayın konusu, desen/yöntem, veri toplama araçları, örnekleme tekniği, örneklem büyüklüğü ve veri analiz yöntemi bilgileri toplanmıştır.

2020-2024 Tarihleri arasında Arap dili eğitimiyle ilgili yayınlanan makaleler üzerine "Arap dili eğitimi", "Arapça öğretimi" ve "Yabancılara Arapça öğretimi" anahtar kelimeleriyle ULAKBİM ve Google Scholar arama motorlarında tarama

¹¹ Hilal Çelik, Nur Başer Baykal ve Nur Kılıç Memur, "Nitel Veri Analizi ve Temel İlkeleri," *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi* 8, no. 1 (2020), 381. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.8c.1s.16m>

¹² Bilgen Kıral, "Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi," *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8, no. 15 (2020): 182. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1156348>

¹³ Yağmur Koç Başaran, "Sosyal Bilimlerde Örneklem Kuramı," *The Journal of Academic Social Science* 47, no. 47 (2019): 490. <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.12368>

yapılmıştır. İlgili araştırmayı destekleyen 21 makaleye ulaşılmıştır. Ardından çalışmalar Makale Gruplama Formu'na işlenmiş ve sonra excel tablolarına aktarılmıştır. Excel'de yapılan düzenlemeler ardından veriler IBM SPSS 21 programında data setine aktarılmıştır.

BULGULAR

Yapılan frekans analizi sonucunda elde edilen bulgular, yayınların amaç ve sonuçlarını içeren tablo yorumlandıktan sonra bu bölümde paylaşılacaktır.

Tablo 1. Makalelerin Amaç ve Sonuçları

Yayın Kodu	Yazar Bilgisi	Yayın Adı	Amaç	Sonuç
Y1	Ahmed Aldyab (2024)	Arapça sözlüğün dijitalleşmesi: kavram ve sorunlar üzerine bir çalışma	Arapça sözlüklerde dijitalleşme ve bu kavramın nasıl kullanılacağı ile gramer ve anlambilimsel unsurların öğretilmesindeki zorluklarla yüzleşirken nasıl basitleştirileceğini incelemek	Niteliksel birkaç aşamadan geçmesi gereken Arapça sözlüğün dijitalleşmesi: şu süreçleri içinde barındırmaktadır: bilişsel hızlanma ve fikir üretimi, dijital devrim, bilgi teknolojisinin gelişimi, otomatik dil işleme, dilbilimsel ve teknik bilginin entegrasyonu, lexicon hesaplama.

Y2	Muhammed Esat Altıntaş (2024)	İlahiyat Fakültelerinde Arapça öğretiminde karşılaşılan sorunlar: Bir meta-sentez çalışması	Türkiye'deki Fakültelerinde Arapça öğretiminde karşılaşılan sorunların neler olduğunu ve bu sorunların özellikle bir hangi odaklandığını tespit etmek	Bu meta-sentez çalışmasıyla “Öğretmen Kaynaklı Sorunlar” kategorisinde öne çıkanlar şunlar olmuştur; dil bilgisi temelli ders anlatımı yaklaşımıyla derslerin işlenmesinin yöntemsel çeşitlilik sağlamaması, öğrencilerin Arapça konuşma ve kendini ifade etme becerilerini geliştirmede eksiklikleri olması ve derslerin yeterli düzeyde olmaması. Araştırma sonucunda öğretme ve öğrenme sürecini desteklemek için ders kitabının ötesinde farklı araç ve materyal kullanımı gerekliliği ortaya konmuştur. Öğrencilerin Arapçaya yönelik olumsuz tutumları (Arapçanın zor olduğu algısı vb.) ve motivasyon eksikliği “Öğrencilerden kaynaklanan sorunlar” kategorisinde dikkat çeken tema olmuştur. “Eğitim kurumlarındaki sorunlar” kategorisinde öne çıkan temalar arasında ise sınıfların kalabalıklaşması ve hazırlık sınıflarından sonra Arapça derslerinin kesintiye uğraması yer almıştır.
Y3	Stimeyra Bolat (2023)	Osmanlı Dönemi'nde pratik Arapça öğretimine Mükâlemetü'l-'Arabî ve't-Türki adlı eser özelinde genel bir bakış	Osmanlı eğitiminde Arapçanın yeri ve önemini inceleyip Arapçaya yönelik günlük konuşma diline yer vermiş olan Rûhî Şîrvânî'nin Mükâlemetü'l-'Arabî ve't-Türki adlı eserinin incelenmesi	Medrese pratik ve pratik Şîrvânî'nin eserine bakıldığında, Osmanlı'da pratik Arapça öğretimine yönelik sistematik bir şekilde hazırlanmış telifler olmadığına dikkat çekilmiştir.
Y4	Ahmet Gür, Nedim Öz (2023)	Arapçaya metaforik bir yolculuk: Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil algısı	İlahiya Fakültesi öğrencilerinin Arapça derslere yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi	Araştırmanın sonucunda örneklemin dağ, merdiven gibi Arapça kavramlarla ilgili ürettikleri metaforlarla dil öğrenmenin zorluğuna işaret ettikleri ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda hayat, aşk gibi metaforların kullanımıyla dil öğrenmenin kolaylaştığını vurgulamışlardır.

Y5	Ersin Çilek (2023)	Arap dili eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi ve güncel eğilimler üzerine değerlendirilmesi	Arapçanın yabancı dil olarak öğretimi konusunda 2000-2020 yılları arasında Türkiye'de hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi ve araştırmaların eğilim ve yöntem bakımından değerlendirilmesi.	Yabancı dil olarak Arapça öğretimiyle ilgili yürütülen araştırmalarda temel dil becerilerinin eğitimi ve öğretim teknolojileri kullanımıyla ilgili çalışmalara yoğunluk verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.
Y6	Yusuf Ceylan (2023)	Arapça öğretiminin kavramsal çerçevesi	Arapça öğretiminde kullanılan eğitimle ilgili temel kavramların ele alınış biçimi ve analiz edilme yaklaşımlarının değerlendirilmesi	Arapça öğretiminin, hedef odaklı bir anlayışla sadece dilin kazanımı değil aynı zamanda öğrenenlerin bilişsel becerilerini de destekleyen bir süreç dönüşmesinde öğretimle ilgili temel ölçütlerin önemine vurgu yapılmıştır. Özellikle davranış kriterinin iletişimsel becerideki işlevine dikkat çekilmiştir.
Y7	Münir Ecer (2023)	Bir anlatı araştırması: Yüksek Din Öğretimi kurumlarındaki Arapça derslerinde karşılaşılan sorunlar	İlgili kurumlarda verilen Arapça eğitiminde yaşanan sıkıntı ve zorlukların pedagojik yaklaşımla değerlendirilmesi.	Yüksek Din Öğretimi kurumlarındaki Arapça öğretiminde karşılaşılan sorunların yapısal ve pedagojik olarak çerçvelendiği görülmüştür. Bunlar; öğrencilerin heterojenliği, öğretim teknolojileri kullanımının kısıtlı olması ve ölçme-değerlendirme sürecinin geliştirilmemesi şeklinde sıralanabilir.
Y8	Gül Şen Yaman (2023)	Arapça yabancı dil öğretiminde yapay zekânın geleceği: ChatGPT örneği	yapay zekâ kullanımının Arap dili eğitiminde öğrenciye yönelik katkılarını tespit etmek	Elde edilen bulgular sonucunda Arap dili eğitiminde yapay zekâ kullanımının etkili bir değerlendirme yapılabilmesi ve bireysel motivasyonu desteklemesi açısından olumlu sonuçlar vereceği kanaatine varılmıştır.
Y9	Sevim Özdemir Demet Durmuş (2022)	Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10. sınıf Arapça ders kitabının değerlendirilmesi	İlgili kurumlarda kullanılan ders kitaplarının öğrenci ve öğretmen bakışıyla değerlendirilmesi	Araştırma sonucunda ilgili ders kitabının Arapça öğretiminde yeterli olmadığı kanaatine varılıp şu hususların geliştirilmesi gerektiği sonucu desteklenmiştir: metin sonu etkinlik yetersizliği, dinleme-anlama etkinliklerinin çoğaltılması, gramer öğretiminin ek materyallerle desteklenmesi, müfredatın demografik değişkenleri göz önünde bulundurularak içeriğin çeşitlendirilmesi.

Y10	Mevlüt Öztürk (2022)	Arapça yabancı dil testinde (YDT) eşdizim: Tespit ve öneriler	Eşdizimsel yapıların ölçme ve değerlendirme süreçlerindeki öneminin yanı sıra Arapça YDT'nin içerik analiziyle incelenmesi	Sonuç olarak, dil testlerinde gramer sorularına az yer verildiği, gramer bilgisinin yoklandığı sorular ile bu soruların cevaplanmasında eşdizimlerin etkinliği dikkate alındığında testteki öneminin çok fazla olduğu görülmüştür.
Y11	İbrahim Helalşah (2021)	Bir sosyal sorumluluk projesi olarak "Arapça öğretmenleri! Haydi Türkiye'ye!" projesi	İlgili projenin çıktılarıyla ilgili istatistiksel analiz sonucu sunmak	2013 yılından itibaren her yıl düzenlenen ve toplam dört sefer/yıl uygulanan AHT projesine toplam 7460 Arapça eğitimcisinin başvuruda bulunduğu; projenin sonucunda 17 Türk eğitim kurumunda 51 vasıflı Arapça hocasının istihdam edildiği; AHT projesinin maddi beklenti olmaksızın hizmet vermesi ve ihtiyaca yönelik beklemeden harekete geçmesi bakımında önemli bir örnek teşkil ettiği şeklinde değerlendirilmiştir.
Y12	Tawfik Abdo Taher Al-Sharabi (2021)	Kültür aktarımı bağlamında yabancı dil olarak Arapça öğretimi ders kitapları örneği (B1-B2 Düzeyi)	Arap dili eğitiminde tercih edilen ders kitaplarının kültür aktarımı bakımından değerlendirilmesi	Araştırmada ilgili ders kitaplarında kültürel çeşitlilik olduğu ve üniteler arası farklılığın çok fazla olduğu sonucuna varılmıştır.
Y13	Mehmet Bölükbaşı (2021)	Arapça nahiv çalışmaları önemli nahiv ekolleri ve nahiv öğretimi	Arap dili eğitiminin tarihi, gramer çalışmaları, önemli dil ekolleri ve gramer öğretimiyle ilgili bilgi aktarmak	Araştırmada, Arap dilbilimi çalışmalarının tarihi, dilin doğru kullanımının önemi ve gramerin nasıl şekillendiğinin anlaşılması sağlanmıştır. Bu süreç, Arap dünyasının dilbilimsel açıdan zenginliği ve çeşitliliğinin anlaşılmasını sağlamaktadır.
Y14	Elif Gül Gökhan, Ali Benli (2021)	Mehmed Zihni Efendi'nin eserlerinde Arapça sözlükleri kullanma usulü	Çalışma, Mehmed Zihni Efendi'nin sözlük kullanımını inceleyerek alanla ilgili spesifik çalışma yürütenler için etkili sözlük kullanımı hakkında bilgi vermek	Çalışmada sözlüklerin ilmi açıdan önemi, söz konusu âlimin çok yönlü sözlük kullanımı ile bu konudaki hâkimiyeti ortaya konulmuştur.
Y15	Gül Şen Yaman (2021)	Türkiye'de yabancı dil olarak Arapça öğretimi kitaplarında kültür aktarımı: Miftâhu'l-Arabiyye Arapça öğretim seti örneği	Arap dili eğitiminde tercih edilen kitapların kültürel aktarım açısından değerlendirilmesi	Araştırma sonucunda "Miftahu'l Arabiyye" dil eğitim setinin, kültürel çeşitliliği önemseyerek farklı kültürel öğeler barındırdığı, hedef kültür öğelerinin sayıca fazla olduğu, kaynak kültüre ait öğelerin ise kısıtlı olduğu görülmüştür.

Y16	Mustafa Öncü, Ali Baltacı (2020)	Yüksek din öğretiminde Arapça öğretimi sorunsalı: Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi örneği	2017-2018 döneminde Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne kayıtlı öğrencilerin Arapçayla ilgili tutumlarını tespit etmek	Araştırmada mevcut durum ile öğrencilerin görüşlerinin farklılık gösterdiği ve beklentiyi karşılamadığı görülmüştür. Aynı zamanda ilgili fakültede Arapça ders saatlerinin kısıtlı olduğu ve öğretim üyelerinin sayıca az olduğuna değinilmiştir.
Y17	Gül Şen Yaman (2020)	Yabancı dil olarak Arapça öğretimi araştırmalarında eğilimler	2000-2019 yılları arasında Arap dili eğitimiyle ilgili yapılan çalışmaların eğilimlerini tespit etmek	Yapılan derleme sonucunda ilgili tarih aralığında yürütülen çalışmaların yöntem, Arap dili eğitimi tarihi, dil öğretim stratejileri ve materyalleri, ölçme ve değerlendirme, öğretim teknolojileri konularıyla şekillendiği görülmüştür.
Y18	Mohammed Saeed Salem (2020)	Türkiye'de Arapça öğretimi -sorunlar, hedefler ve çözüm önerileri- (Çukurova Üniversitesi örneği)	İlgili fakültede Arap dili eğitimiyle ilgili yaşanan sıkıntıların tespit edilip süreci zorlaştıran unsurların ortaya konulması	Araştırma sonucunda, ilgili fakültede Arap dili eğitimine yönelik artan talep karşısında kadro, yer ve materyal bakımından desteğe ihtiyaç olduğu ortaya konulmuştur.
Y19	Abdallah A. Alnajjar (2024)	Türkiye'de öğrenci merkezli strateji, yöntem ve tekniklerle ilgili çalışmaların incelenmesi: Arapça eğitimi bağlamında bir değerlendirme	2005-2022 yılları arasında öğrenci merkezli öğretim yöntemleriyle ilgili yürütülen tez ve makalelerin derlenmesi	Tarama sonucunda Arap dili eğitiminde öğrenci merkezli öğretim yöntemleriyle yapılan bilimsel çalışma yapılmadığı görülmüştür.
Y20	Kenda Alterkawi (2023)	اللغة العربية بين العملية التعليمية والممارسة العملية في كلية العلوم لجامعة الإسلامية بارتين	Arap dili eğitiminde konuşma ve yazma becerisi arasındaki ilişkiyi tespit etmek	Arap dili eğitiminde karşılaşılan zorlukların bir kısmının bireysel algılardan, bir kısmının da Arapça harflerin Türkçe ses yapısına uymamasından kaynaklandığı; bu durumun özellikle Arapçada kullanılan bazı seslerin Türkçede tam olarak karşılık bulamamasıyla ilgili olduğu sonucuna varılmıştır.

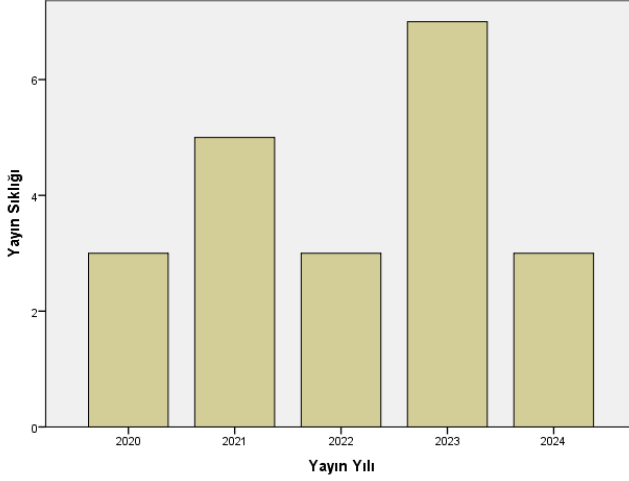
Y21	Şerife Ceylan (2022)	Proje imam hatip liselerinde öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerinin Arapça dersine olan ilgilerinin incelenmesi	İlgili kurumda Arapça alan öğrencilerin ilgi ve tutumlarının incelenmesi	Araştırma sonucunda öğrencilerin Arapça dersine yönelik olumsuz tutumlarının sebepleri aile baskısı, ezberci yöntem, tercih edilen öğretim teknikleri, konuşma pratiği yapılmaması ve dilbilgisel zorluklar olarak sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü üzere, tarama sonucu ulaşılan makaleler amaç ve sonuçlarına göre sınıflandırılmıştır. Bu sayede alanyazın taraması yapan araştırmacılar için toplu bilgiye hızlıca ulaşma imkânı verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 2. Makalelerin Yayınlandığı Dergilerin Dağılımı

Dergi Adı	Sıklık	Yüzde
Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi	1	4,8
Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	1	4,8
Ekev Akademi Dergisi	1	4,8
Eskiyeni	1	4,8
Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	1	4,8
Hitit İlahiyat Dergisi	1	4,8
Journal Of Sustainable Education Studies	1	4,8
Külliyeye	1	4,8
Nüşa	1	4,8
Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	1	4,8
RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi	7	33,3
Şarkiyat Mecmuası	1	4,8
Talim	1	4,8
Trabzon İlahiyat Dergisi	1	4,8
Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	1	4,8
Toplam	21	100,0

İlgili makalelerin yayınlandığı dergiler MGF’den çekilip frekans analizleri yapıldığında, alan yazarlarının yayın için tercih ettikleri dergilerin çoğunlukla İlahiyat Fakültelerine ait dergiler olduğu görülmektedir. Ayrıca yayınların 1/3’i için “RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi” adlı derginin tercih edildiği göze çarpmaktadır. Bunun ise, Arap dili eğitimiyle ilgili akademik dergi sayısının azlığından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

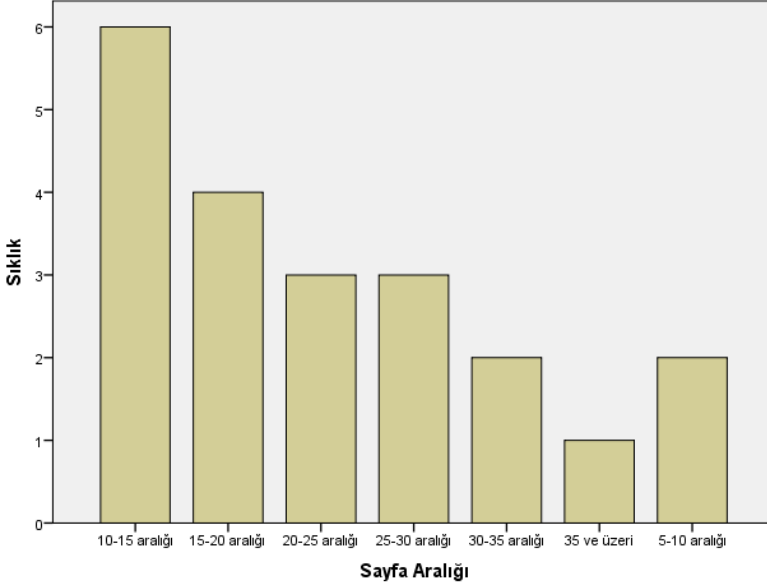
Grafik 1. Makalelerin Yayın Yılına Göre Dağılımı

İlgili tarih aralığından toplanan makaleler arasında yayın yıllarına göre analiz yapıldığında en çok yayının 2023 yılında yapıldığı görülmektedir. Verilerin 2024 yılının ilk yarısında toplandığı göz önünde bulundurulduğunda ikinci yarı tamamlanınca yüksek bir ortalama yakalanacağı öngörülmektedir. Öyle ki 2024 yılının ilk yarısına ait yayın verisinin 2022 yılının tamamına eşit olduğu görülmektedir (Grafik 1).

Tablo 3. Makalelerin Yayın Diline Göre Dağılımı

Yayın Dili	Sıklık	Yüzde
Arapça	3	14,3
Türkçe	18	85,7
Toplam	21	100,0

Makalelerin yayın diliyle ilgili yüzdeler dağılıma bakıldığında ise (Tablo 3), toplam 21 yayının 18'inin Türkçe olarak yayımlandığı görülmektedir. Bu da ilgili tarih aralığında yazarların %85.7 oranında Türkçe makale yazmayı tercih ettiğini göstermektedir. Buradan hareketle, Arap dili eğitimiyle ilgili Arapça veya İngilizce yayın sayısının çoğaltılarak kültürel çeşitlilikle birlikte bilimin küresel düzeyde iletilmesine ve erişilebilirliğe katkı sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Grafik 2. Yayınların Toplam Sayfa Aralığına Göre Dağılımı

Grafik 2'ye bakıldığında alanyazına ait yayınların büyük çoğunluğunun 10-15 sayfa aralığında olduğu görülmektedir. Çivilibal'a¹⁴ göre araştırma makalesi en fazla 15-16 sayfa uzunluğunda olmalıdır. Bu da, Arap dili eğitimi literatürüne ait yayınların ilgili tarih aralığında beklenen sayfa aralığında olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Yayınların Konulara Göre Dağılımı

Yayın Konusu	Sıklık	Yüzde
Kitap Değerlendirme	4	19,0
Öğretim Teknolojileri	1	4,8
Alanyazın Taraması	5	23,8
Arapça Öğretimi	7	33,3
Kavram Analizi	1	4,8
Ölçme-Değerlendirme	1	4,8
Rapor	1	4,8
Tutum	1	4,8
Toplam	21	100,0

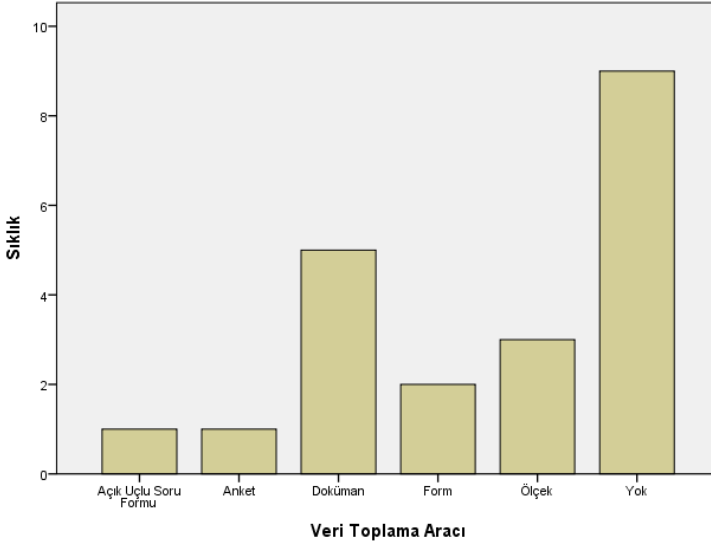
¹⁴ Mahmut Çivilibal, "Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayınlanır?," *Haseki Tıp Bülteni* 51, no. 3 (2013): 85, DOI: 10.4274/Haseki.1233

Tablo 4’te yayınların konulara göre dağılımıyla ilgili yapılan frekans analizine bakıldığında, Arapça öğretimiyle ilgili yayınların büyük çoğunlukta olduğu görülmektedir. Ardından ise tablo, alanyazın taramalarının çokluğuna dikkat çekmektedir. Alanyazın taramaları, güncel bilgi üretip özgün veri sunmak yerine var olan bilgiyi sentezlemektedir. Bu da, literatüre bilimsel katkı sağlamayı kısıtlamaktadır. Tabloda yer alan yayın konuları dışında, *MGF*’de gruplandırılmış yanılgılar, öğretmen eğitimi, müfredat çalışması, ölçek geliştirme/uyarlama, öğretim materyali geliştirme gibi konularda ise makale üretilmediği gözlemlenmiştir.

Tablo 5. Yayınların Desen/Yönteme Göre Dağılımı

Desen/Yöntem	Sıklık	Yüzde
Anlatı Araştırması	1	4,8
Betimsel Analiz	1	4,8
Doküman Analizi	9	42,9
Durum Araştırması	3	14,3
Genel Tarama	1	4,8
Karma Yöntem	1	4,8
Kavram Analizi	1	4,8
Meta-Sentez	1	4,8
Nitel/Olgubilim	1	4,8
Tarihsel Analiz	2	9,5
Toplam	21	100,0

Tablo 5 ise araştırmalarda kullanılan desen/yöntem dağılımına işaret etmektedir. Bir önceki tabloda verilen yayınların konu dağılımında en yüksek yüzdelerden birinin alanyazın taraması olması seçilen yöntemin yüzdesini de doğal olarak etkilemiştir. Öyle ki, yayınlar arasında en sık tercih edilen yöntemin doküman analizi olduğu göze çarpmaktadır. Sahada veri toplayıp örnekleme birebir çalışmak zaman ve maliyet etkinliği açısından cazip olmadığı için doküman analizinin sıklıkla tercih edildiği düşünülmektedir.

Grafik 3. Yayınların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

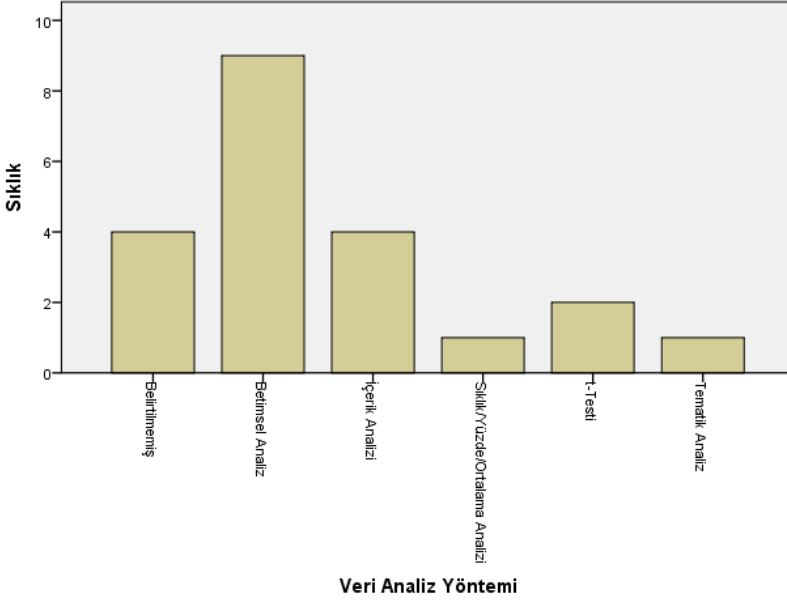
Grafik 3 incelendiğinde, en çok tercih edilen veri toplama aracının konu/desen/yöntem seçiminde dolaylı olarak doküman olduğu (%23,8) görülmektedir. %42,9 oranında ise yayınlarda hiç veri toplama aracı olmaması dikkat çekmiştir. Bu oran, alan literatüründe genellenebilir ve geçerliği sağlanabilir araştırma yetersizliğine işaret etmektedir.

Tablo 6. Yayınların Örneklem Büyüklüğü ve Örnekleme Yöntemi

Örneklem Büyüklüğü	Sıklık	Yüzde
0-50 aralığı	1	4,8
100-150 aralığı	1	4,8
150-200 aralığı	2	9,5
50-100 aralığı	1	4,8
Yok	16	76,2
Toplam	21	100,0
Örnekleme Yöntemi	Sıklık	Yüzde
Basit Rastgele Örnekleme	2	9,5
Yok	19	90,5
Toplam	21	100,0

Tablo 6'da yer alan yayınların örneklem kullanım oranı düşüklüğünün, yine doküman analiziyle derleme makalelerinin çokluğundan kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Az sayıda örnekleme çalışılmış yayın olması evrenin temsil gücünü olumsuz etkilemektedir. Çalışma grubu olan makalelerde ise en fazla 150-

200 kişiden veri toplanmış olması, ulaşılan bulguların istatistiksel analizinde açık yaratabilmektedir. Alanla ilgili çalışmalarda yetersiz örneklem büyüklüğü, araştırma yöntemlerinin gözden geçirilmesi gerekliliğine işaret etmektedir. Aynı zamanda, örnekleme yöntemi seçimiyle ilgili gözlenen oranlarda sadece basit rastgele örnekleme yönteminin tercih edilmesi veya hiç örnekleme yöntemi kullanılmaması, bulguların spesifik bir popülasyonu temsil edebilirlik gücünü etkilemektedir.

Grafik 4. Veri Analiz Yöntemlerinin Dağılımı

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere, yayınlarda kullanılan analiz yöntemleri daha çok nitel veri analizleridir. Nicel veri analiz yöntemlerinin az olması, alanın inovatif gelişim potansiyelini olumsuz etkilemektedir. Bu durum dolaylı olarak yayınların bilimsel katkıdeğerini de azaltmaktadır.

SONUÇ

Yapılan incelemeler sonucunda Arap dili eğitimiyle ilgili yayınlanan makalelerde, çoğunlukla aynı derginin tercih edilmesinden yola çıkarak alanla ilgili bilimsel dergi/dergilere ihtiyaç olduğu; Arapça veya İngilizce yayın sayısının çoğaltılarak kültürel çeşitlilikle birlikte bilimin küresel düzeyde iletilmesine ve erişilebilirliğe katkı sağlanması gerektiği; öğretmen eğitimi, müfredat çalışması, ölçek geliştirme/uyarlama, öğretim materyali geliştirme gibi konularda ise makale üretilmediği; yöntem ve veri toplama aracı seçimleri sebebiyle alanla ilgili genellenebilir ve geçerliği sağlanabilir araştırmaların yetersiz olduğu; alanla ilgili çalışmalarda yetersiz örneklem büyüklüğü ve örnekleme yöntemi kullanılmamasının bulguların spesifik bir popülasyonu temsil edebilirlik gücünü etkilediği düşünülmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça/Reference

- Altıntaş, Muhammed Esat. “İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar: Bir Meta-Sentez Çalışması.” *Eskiyeni* 52, (2024): 405-433. <https://doi.org/10.37697/eskiyeni.1410082>
- Arslan, İclal. “2018-2022 Yılları Arası Arap Dili Eğitimiyle Alakalı Yapılmış Lisansüstü Tezler.” *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 29, (2022): 771-804. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1164987>
- Aytan, Talat, Ayşegül Göksel ve Yusuf Günaydın. “2020 Diller için Avrupa Ortak Çerçeve Metni’nde (Cefr) Dinleme Becerisi: Ölçekler ve Kazanımlar.” *Journal of History School*, LI, (2021): 1192-1220. [10.29228/joh.49290](https://doi.org/10.29228/joh.49290)
- Başaran, Yağmur Koç. “Sosyal Bilimlerde Örneklem Kuramı.” *The Journal of Academic Social Science* 47, no. 47 (2019): 480-495. <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.12368>
- Beglar, David. *Inside Track: Writing Dissertations and Theses*. London: Pearson Longman, 2009.
- Çelik, Hilal, Nur Başer Baykal ve Nur Kılıç Memur. “Nitel Veri Analizi ve Temel İlkeleri.” *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi* 8, no. 1 (2020): 379-406. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.8c.1s.16m>
- Çilek, Ersin. “Arap Dili Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi ve Güncel Eğilimler Üzerine Değerlendirilmesi.” *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 36, (2023): 1042-1061. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1369143>
- Çivilibal, Mahmut. “Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayınlanır?.” *Haseki Tıp Bülteni* 51, no. 3 (2013): 85-88. DOI: 10.4274/Haseki.1233
- Demirci, Ali. “Literatür Taraması.” *Literatür Taraması* içinde, editör Yılmaz Arı ve İlhan Kaya, 73-108. Balıkesir: Coğrafyacılar Derneği, 2014.
- Kıral, Bilgen. “Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi.” *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8, no. 15 (2020): 170-189. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1156348>
- Köroğlu, Serdar Aytekin. “Literatür Taraması Üzerine Notlar ve Bir Tarama Tekniği.” *GİDB Dergi* 1, (2015): 61-69. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1044919>

- Şen Yaman, Gül. “Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi Araştırmalarında Eğilimler.” *EKEV Akademi Dergisi*, no. 83 (2020): 343-362. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2578680>
- Yavuz, Nilay. “Sosyal Bilimlerde Sistemik Literatür Analizi.” *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 51, (2022): 347-360. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1134606>
- Yıldız, Ayşe. “Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistemik Literatür Taramasına Genel Bakış.” *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 22, Özel Sayı 2 (2022): 367-386. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227366>